

Identificació de l'expedient

Resolució del procediment sancionador núm. PS 71/2024, referent a l'escola Torrent d'en Melis del Consorci d'Educació de Barcelona.

Antecedents

1. En data 28/10/2023, va tenir entrada a l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades un escrit de denúncia contra l'escola Torrent d'en Melis del Consorci d'Educació de Barcelona (l'escola), amb motiu d'un presumpte incompliment de la normativa sobre protecció de dades personals.

El denunciant, que s'identifica com a pare de dos alumnes del centre, hi exposava una sèrie de tractaments de dades personals relatius a un dels seus fills, que van succeir durant els dos cursos escolars (...) i (...). El denunciant també exposava que, tant ell com la mare dels fills, comparteixen la custòdia dels menors.

En el marc del curs escolar (...), es queixava del següent:

- Que no va ser informat que l'Equip d'Assessorament i Orientació Psicopedagògica (EAP), que prestava el servei d'assessorament a l'escola, havia emès un informe de "Necessitats Específiques de Suport Educatiu" (NESE) relatiu a la seva filla. Tampoc li va ser notificat el referenciat informe, a diferència de la mare dels nens, a qui sí que li van entregar. Sobre això, exposa que va formular una queixa davant el Consorci d'Educació.
- Que l'escola no el manté informat de "molts esdeveniments, reunions i decisions educatives sobre els meus fills".

En el marc del curs escolar (...), es queixava del següent:

- Que en data 04/10/2023, l'escola va publicar al compte d'Instagram una fotografia de la seva filla, sense comptar amb el seu consentiment com a tutor legal.

El denunciant aportava documentació diversa sobre els fets denunciats, entre la qual, la següent:

- Còpia de la queixa presentada pel denunciant davant del Consorci d'Educació de Barcelona, en data 18/06/2023.
- Còpia del correu electrònic de data 05/10/2023, que el denunciant va enviar a l'escola queixant-se que no se'l manté informat sobre les activitats dels seus fills.
- Còpia de la imatge del formulari de l'escola on es pregunta sobre si s'autoritza que la imatge de l'alumna "pueda ser publicada en las redes sociales del centro, siempre que éstas tengan finalidad educativa (Instagram, Twitter, Telegram, Youtube,...)", i en el que consta que el denunciant va marcar l'opció de "No autoritzar".

- Còpia de la imatge publicada a l'Instagram de l'escola, on s'observa un grup d'infants jugant en un parc, entre els quals, la filla del denunciant.
2. L'Autoritat va obrir una fase d'informació prèvia (núm. IP 544/2023), per determinar si els fets eren susceptibles de motivar la incoació d'un procediment sancionador, d'acord amb el que preveuen l'article 7 del Decret 278/1993, de 9 de novembre, sobre el procediment sancionador d'aplicació als àmbits de competència de la Generalitat, i l'article 55.2 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques (LPAC).

En aquesta fase d'informació, en data 27/03/2024 es va requerir l'entitat denunciada perquè informés sobre diferents qüestions, entre les quals, la base jurídica que legitimaria el tractament de les dades personals de l'alumna per l'emissió de l'informe NESE, sense el consentiment d'un dels progenitors, i els motius pels quals no va ser informat d'aquesta actuació. També, es va requerir que informés sobre si l'escola comunica al denunciant les activitats en les que participen els seus fills. Finalment, es va requerir que informés sobre el protocol de l'escola en relació amb el tractament d'imatges dels alumnes de pares separats en els que només un progenitor consenteix el tractament, i el motiu pel qual van publicar una imatge de la filla del denunciant sense comptar amb el consentiment d'ambdós pares.

3. En data 12/04/2024, l'escola va respondre el requeriment amb un escrit en què exposava, entre d'altres, el següent:
- Que "l'escola, quan es detecta a un alumne/a amb alguna característica que crida l'atenció d'algun mestre, es demana a la mestra d'educació especial que li faci una observació. Segons el que ella veu se li demana a l'EAP que faci l'observació, per fer aquesta observació se li demana una autorització a la família."
 - Que en el cas de la filla del denunciant "l'EAP va elaborar un informe NESE A (NEE) derivat d'altres capacitats i TEA, després de la seva valoració psicopedagògica en context i per petició del pare (amb consentiment dels dos progenitors) que va aportar ambdós informes diagnòstic de TEA d'IDAPP. Però quan es van reunir amb l'EAP a data de 8 de març tots dos van rebutjar signar."
 - Que "en data 26 d'abril del 2023 l'EAP elabora un informe de reconeixement NESE per altres capacitats després de valoració en context i tenint en compte l'informe d'Hemisferi aportat per la família i per petició de tots dos progenitors. Aquest no requereix signatura. El centre elabora un PI per donar una resposta educativa adaptada a les NESE de la nena."
 - Que "La base jurídica que legitima el tractament de les dades personals de l'alumna és la missió d'interès públic que despleguen els centres educatius i que la disposició addicional 23a de la Llei orgànica d'educació (LOE)."
 - Que "per fer proves psicotècniques a un alumne, la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació (LOE), exclou la necessitat del consentiment per tractar les dades necessàries per exercir les funcions docent i orientadora."
 - Que "sempre s'ha informat aquest pare de totes les gestions i informes que es feien als seus fills. El que el centre va tenir en compte és, a més de comptar amb

l'habilitació legal de la LOE ja esmentada, el principi de prevalença de l'interès superior del menor, com no pot ser d'altra manera. Els informes de necessitats educatives especials resulten fonamentals a les escoles per poder orientar la tasca pedagògica a fi de donar els recursos i estratègies necessàries per ajudar aquests alumnes a assolir els coneixements, avançar adequadament al llarg de les etapes educatives i aconseguir l'èxit educatiu en concloure els seus estudis amb un nivell educatiu i desenvolupament personal apropiats.”

- Que “El tractament de les dades de la nena està legitimat també pel consentiment signat per tots dos progenitors de valoració de l'EAP, en data del 20 de Novembre del 2023 que signa la mare. I el pare signa dit document el 4 de desembre del 2023.”
- Que “pel que fa al consentiment per la valoració d'AACC i primer informe NESE, es va donar en una reunió de la qual tenim constància (adjunto document) on es demana que l'EAP valori i reconegui les AACC amb l'informe extern d'Hemisferi que aporten.”
- Que “L'escola manté contacte amb les famílies durant les reunions d'inici de curs (col·lectiva) i amb les que mantenen de forma particular amb el tutor o la tutora. (...).Així mateix quan es fan activitats fora d'escola sempre demanem autorització i totes les famílies saben que fem o on anem.”
- Que “Quan un alumne comença al Torrent d'en Melis se li dona un full de drets d'imatge on els pares autoritzen o no a l'escola per a què els seus fills/es puguin sortir en els blogs de l'escola, i en les diferents xarxes socials: X (twitter), Instagram o facebook. Normalment intentem treure els infants d'esquena. Abans de penjar una foto tenim en compte els alumnes que no tenen l'autorització i passen el filtre de la tutora. En el cas de famílies separades o divorciades preval el no.”
- Que “El centre és conscient que per publicar imatges dels menors cal el consentiment dels progenitors i en cas que estiguin separats i un dels dos no ho faci, les imatges no es publiquen fins que es dirimeixi aquesta controvèrsia, sigui de mutu acord, o bé, en seu judicial. En aquest cas, per motiu de la baixa de la tutora, va haver un error humà de la persona que va fer la publicació i es va publicar la imatge, fins que es va tenir notícia de l'errada i es va treure immediatament.”

L'entitat denunciada adjuntava a l'escrit documentació diversa.

4. En data 31/07/2024, la directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades va acordar iniciar un procediment sancionador contra l'escola Torrent d'en Melis del Consorci d'Educació de Barcelona, per un presumpta infracció prevista a l'article 83.5.a en relació amb l'article 5.1.a; tots ells del Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell, de 27 d'abril, relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la lliure circulació d'aquestes dades (RGPD). Aquest acord d'iniciació es va notificar a l'entitat imputada en data 01/08/2024.
5. L'acord d'iniciació explicitava els motius pels quals no es va efectuar cap imputació respecte d'altres fets denunciats.

En primer lloc, respecte la queixa del denunciador pel fet que no va ser informat per l'escola ni per l'EAP sobre l'emissió de l'informe NESE relatiu a la seva filla, i que aquest només va ser notificat a la mare, cal indicar que la Resolució ENS/1543/2013,

de 10 de juliol, de l'atenció educativa de l'alumnat amb altes capacitats, estableix que als efectes de confirmar que un determinat alumne té capacitats, és necessari que l'EAP (en etapa d'educació infantil i educació primària), dugui a terme una avaluació psicopedagògica, prèvia conformitat dels pares o tutors legals, que en aquest cas concorria. Sobre el tema que no va ser informat del contingut de l'informe, cal tenir en compte que l'escola i el denunciador coincideixen en indicar que les conclusions de l'avaluació psicopedagògica van ser tractades en la reunió que van celebrar totes les parts implicades (també el denunciador) abans de l'emissió de l'informe NESE. Per tant, el denunciador era coneixedor de les conclusions de l'avaluació psicopedagògica feta per l'EAP a la seva filla, si bé no li va ser notificat l'informe posterior on es recollien per escrit.

En aquest sentit, la queixa del denunciador sobre la manca de notificació de l'informe NESE cal situar-la al mateix entorn de la queixa sobre la manca de notificacions i comunicacions de l'escola perquè el centre no el manté informat de "molts esdeveniments, reunions i decisions educatives sobre els meus fills". És a dir, s'emmarca en un problema dels canals de comunicació existents entre el denunciador i l'escola, que se situen fora de l'àmbit de la normativa de protecció de dades personals.

6. A l'acord d'iniciació es concedia a l'entitat imputada un termini de 10 dies hàbils per formular al·legacions i proposar la pràctica de proves que considerés convenientes per defensar els seus interessos. Aquest termini s'ha superat amb escreix i no s'han presentat al·legacions.

Fets provats

L'Escola Torrent d'en Melis va publicar al seu Instagram una imatge de la filla del denunciador, sense comptar amb el consentiment dels dos pares de la menor, que estaven divorciats i en compartien la pàtria potestat. Aquesta imatge va estar disponible a l'abast de qualsevol persona amb connexió a internet durant un temps indeterminat, però com a mínim fins el 28/10/2023, data en que es va presentar la denúncia.

Fonaments de dret

1. Són d'aplicació a aquest procediment el que preveuen l'LPAC i l'article 15 del Decret 278/1993, segons el que preveu la DT 2a de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades. De conformitat amb els articles 5 i 8 de la Llei 32/2010, la resolució del procediment sancionador correspon a la directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades.
2. D'acord amb l'article 64.2.f de l'LPAC i de conformitat amb el que s'indica a l'acord d'iniciació d'aquest procediment, escau dictar aquesta resolució sense una proposta de resolució prèvia, atès que l'entitat imputada no ha formulat al·legacions a l'acord d'iniciació. Aquest acord contenia un pronunciament precís sobre la responsabilitat imputada.

3. En relació amb els fets descrits a l'apartat de fets provats, cal acudir a l'article 5.1 a de l'RGPD, que preveu que les dades personals han de ser tractades "de manera lícita, leal y transparente en relación con el interesado ('licitud, lealtad y transparencia')."

En aquest sentit, l'RGPD disposa que tot tractament de dades personals ha de ser lícit (article 5.1.a) i, en relació amb això, estableix un sistema de legitimació del tractament de dades que es fonamenta en la necessitat de que concorri alguna de les bases jurídiques establertes a l'article 6.1 de l'RGPD.

Respecte d'això, cal tenir en compte que l'escola, en la seva resposta al requeriment d'informació va reconèixer que el denunciador no va autoritzar la publicació de imatges de la seva filla a través de les xarxes socials del centre, les quals són accessibles al públic en general. Així mateix, cal assenyalar que el tractament de dades efectuat amb la publicació de la imatge tampoc troba cobertura en cap de les altres habilitacions previstes a l'article 6 de l'RGPD, que, al seu torn, tampoc han estat invocades per l'escola.

Durant la tramitació d'aquest procediment s'ha acreditat el fet descrit a l'apartat de fets provats, que és constitutiu de la infracció prevista a l'article 83.5.a l'RGPD, que tipifica la vulneració de "los principios básicos para el tratamiento (...)".

La conducta que aquí s'aborda s'ha recollit com a infracció molt greu a l'article 72.1.b de l'LOPDGDD, de la manera següent:

"El tractament de dades personals sense que es doni alguna de les condicions de licitud del tractament que estableix l'article 6 del Reglament (UE) 2016/679."

4. L'article 77.2 de l'LOPDGDD disposa que, en el cas d'infraccions comeses pels responsables o encarregats enumerats a l'article 77.1 de la mateixa llei, l'autoritat de protecció de dades competent:

"(...) ha de dictar una resolució que declari la infracció i estableixi, si s'escau, les mesures que convingui adoptar perquè cessi la conducta o es corregeixin els efectes de la infracció que s'hagi comès, a excepció de la que preveu l'article 58.2.i del Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell, de 27 d'abril de 2016.

La resolució s'ha de notificar al responsable o l'encarregat del tractament, a l'òrgan del qual depengui jeràrquicament, si s'escau, i als afectats que tinguin la condició d'interessat, si s'escau."

En termes similars a l'LOPDGDD, l'article 21.2 de la Llei 32/2010 determina el següent:

"2. En el cas d'infraccions comeses amb relació a fitxers de titularitat pública, el director o directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades ha de dictar una resolució que declari la infracció i estableixi les mesures a adoptar per a corregir-ne els efectes. A més, pot proposar, si escau, la iniciació d'actuacions disciplinàries d'acord amb el que estableix la legislació vigent sobre el règim disciplinari del personal al servei de les administracions públiques. Aquesta resolució s'ha de notificar a la persona responsable del fitxer o del tractament, a l'encarregada del tractament, si escau, a l'òrgan del qual depenguin i a les persones afectades, si n'hi ha."

Tanmateix, en aquest cas esdevé innecessari requerir mesures correctores dels efectes de la infracció, atès que l'entitat va eliminar la publicació de la imatge al mateix moment en què va rebre la queixa del denunciant.

Resolució

Per tot això, resolc:

1. Declarar que l'Escola Torrent d'en Melis del Consorci d'Educació de Barcelona ha comès una infracció prevista a l'article 83.5.a en relació amb l'article 5.1.a, ambdós de l'RGPD.

No cal requerir mesures per corregir els efectes de la infracció, de conformitat amb el que s'ha exposat al fonament de dret 4t.

2. Notificar aquesta resolució a l'Escola Torrent d'en Melis del Consorci d'Educació de Barcelona.
3. Comunicar la resolució al Síndic de Greuges, de conformitat amb el que preveu l'article 77.5 de l'LOPDGDD.
4. Ordenar que aquesta resolució es publiqui al web de l'Autoritat (apdcat.gencat.cat), de conformitat amb l'article 17 de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre.

Contra aquesta resolució, que posa fi a la via administrativa d'acord amb els articles 26.2 de la Llei 32/2010 i 14.3 del Decret 48/2003, de 20 de febrer, pel qual s'aprova l'Estatut de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, amb caràcter potestatiu l'entitat imputada pot interposar un recurs de reposició davant la directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, en el termini d'un mes a comptar a partir de l'endemà de la seva notificació, d'acord amb el que preveuen l'article 123 i següents de la Llei 39/2015. També es pot interposar directament un recurs contenciós administratiu davant els jutjats contenciosos administratius de Barcelona, en el termini de dos mesos a comptar a partir de l'endemà de la seva notificació, d'acord amb els articles 8, 14 i 46 de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa.

Si l'entitat imputada manifesta a l'Autoritat la seva intenció d'interposar un recurs contenciós administratiu contra la resolució ferma en via administrativa, la resolució se suspendrà cautelarment en els termes previstos a l'article 90.3 de l'LPAC.

Igualment, l'entitat imputada pot interposar qualsevol altre recurs que consideri convenient per defensar els seus interessos.

La directora